

ศิลปะคือประสบการณ์

ตำนานครูศิลปิน อารี สุทธิพันธุ์



● สมปอง ดวงไสว
กรุงเทพธุรกิจ

ค รุอารี สุทธิพันธุ์ เป็นครู เป็นนักการศึกษา เป็นนักวิจัย เป็นศิลปิน ของวงการการศึกษาไทยคนหนึ่ง เป็นผู้สร้างสรรค์ การเรียนการสอนศิลปศึกษาแนวใหม่ให้เกิดขึ้นในสังคมไทย เป็นคนคิดสร้างคำว่าทัศนศิลป์มาใช้ในวงการศิลปะ

การแสดงผลงานของชีวิตครูอารี สุทธิพันธุ์ ที่ชื่อจากข้างในมาสู่ข้างนอก หรือ Inside Out คือการนำชีวิตและประสบการณ์ของการทำงานศิลปะของครูมาเสนอให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ นับตั้งแต่เมื่อเริ่มการสอนศิลปศึกษาใหม่ๆ ที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร

จากนั้นได้ไปเรียนต่อยังสำนักศิลปะแห่งอเมริกา อินเดีย นำทางด้านวิจิตรศิลป์ แล้วกลับมาสอนศิลปศึกษา ที่สวนกุหลาบวิทยาลัยวิชาการศึกษาเดิม จนพัฒนามาเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จากการสอนวิชาความซาบซึ้งในศิลปะ (Art Appreciation) จนเปิดเป็นภาควิชาศิลปะและพัฒนา มาจนเป็นคณะศิลปกรรมศาสตร์ กว่าต้นไม้มือที่ชื่อศิลปศึกษาต้นนี้จะเติบโตเบ่งบานกว่าการเรียนการสอนศิลปศึกษาจะก้าวมาสู่เส้นทางสายใหม่ ในสังคมไทยส่วนใช้เวลานับได้หลายทศวรรษ

ครูอารี สุทธิพันธุ์ ไม่เชื่อเรื่องลัทธิชาตญาณมนุษย์ แต่เชื่อเรื่องการสร้างประสบการณ์ และมีความเชื่อว่ามนุษย์เรานั้นทุกคนสามารถฝึกฝนได้ ดังนั้นจึงให้มนุษย์เรียนรู้ประสบการณ์และนำ



ประสบการณ์ไปถ่ายทอดสร้างสรรค์งานศิลปะต่อไป

งานศิลปะของครูอารี จึงมีพัฒนาการทางความคิดและประสบการณ์มาโดยลำดับ เป็นดังหนึ่งงานวิจัยที่เสนอมาเป็นขั้นตอนให้ชื่นชม โดยในยุคแรกของครูจะเขียนผู้หญิงในแบบนามธรรม แอบสแตรค และมาใช้เรื่องราวเกียรติยศ ยักษ์ ลิง พระนาง มาเขียน เมื่อถึงคราวที่ครูจะสอนสีน้ำ ก็เขียนสีน้ำเกี่ยวกับวัด เรือ ท้องน้ำ ซึ่งครูก็จัดประสบการณ์ให้



กับตัวเอง เพื่อเป็นการสร้างกระบวนการในการสอนลูกศิษย์ จนเกิดตำราสีน้ำในแบบฉบับของครูอารี เกิดขึ้น ต่อจากสีน้ำชุดวัดก็มาเป็นชุดผู้หญิง คอลลิวสุปา (COLLIWUSPA) เป็นผู้หญิงในแบบนามธรรมเช่นกัน

ซึ่งในงานที่นำเสนอประสบการณ์ทางศิลปะของครูนั้น ได้เห็นภาพสีน้ำอันงดงามใช้สีน้อยแสงเงาสวย หรือนู้ดสีน้ำที่ขาดไม่กี่ครั้งก็ได้น้ำหนักอารมณ์ความรู้สึกได้ ครูเขียนผู้หญิงแอบสแตรคงดงามเสมอ เช่นเดียวกับกับสีน้ำมันภาพโบสถ์และซอฟ้า นั่นดูเมื่อใดก็ให้รู้สึกมีพลังพวยพุ่งอันสูงส่งถึงศรัทธาด้วยแรงของสีและที่แปร่ง

หลังจากปีพ.ศ. 2535 ครูก็จัดกระบวนการสร้างสรรค์ใหม่ ให้งานศิลปะเป็นของง่ายเข้าถึงได้ทุกคน เป็นศิลปะที่เรียนได้ตามอัธยาศัย ทำได้ง่ายไม่ต้องมีพรสวรรค์แต่อย่างใด คือ นวัตกรรมการลากและระบายสี สนุกง่ายงามและเกิดความสุข

ครูว่า "การลากและระบายสีนี้เป็นกระบวนการคิดใหม่ของการสร้างผลงานทางศิลปะ ในการใช้อุปกรณ์หลากหลายชนิด ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน ซื้อหาได้ง่ายราคาไม่แพง"



ไม่ต้องซื้อหาวัสดุอุปกรณ์ราคาแพงๆ
อย่างที่ศิลปินใช้ ก็สามารถสร้างงาน
ศิลปะได้ ขึ้นอยู่กับความคิดสร้างสรรค์
แล้วครูอารี ก็นำเสนอแนวทางในการคิด
สร้างสรรค์ไว้ 6 ประการ เมื่อปี พ.ศ. 2558 ว่า

1. เห็นสิ่งหนึ่งแล้ว เติมอีกสิ่งหนึ่ง
เข้าไป (Motion)
2. เห็นสิ่งหนึ่งแล้ว เปลี่ยน
มุมมอง (Direction)
3. เห็นสิ่งหนึ่งแล้ว แบ่ง
ส่วนที่เป็น เป็นส่วนเท่าๆ กัน
(Division)
4. เห็นสิ่งหนึ่งแล้ว ดึงออก
ส่วนเด่นออกมา (Extraction)
5. เห็นสิ่งหนึ่งแล้ว เพิ่มอีก
สิ่งหนึ่งเข้าไป (Addition)
6. เห็นสิ่งหนึ่งแล้ว ทำลายให้
เป็นส่วนย่อย แล้วประกอบใหม่
(Deconstruction)

ซึ่งเป็นการชวนให้คิดสร้างสรรค์
งานศิลปะ ด้วยวิธีใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นได้ไม่
ยาก หากได้ทดลองสร้างประสบการณ์
ทางศิลปะด้วยตนเองดู ครูอารีว่า
“ประสบการณ์สุนทรีย์แตกต่าง
ประสบการณ์อื่นๆ ตรงที่จัดทำให้ตัวเรา
เอง เราเลือกเองไม่ว่าทางตรงหรือทาง
อ้อม เมื่อเกิดขึ้นแก่เราแล้ว ช่วยให้เรา
เพลิดเพลินพึงพอใจ เกิดความอิมเมจ
โดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน”

การแสดงผลงานประสบการณ์ทาง
ศิลปะ ของครูอารี สุทธิพันธุ์ ชวนให้เรา
ไปเพิ่มเติมประสบการณ์ทางศิลปะแม้
เพียงได้ดูชื่นชม แม้เกิดความสุขและได้
เพิ่มประสบการณ์ทางความคิดต่อยอด
ทางปัญญาในทางศิลปะ นั่นก็นับเป็น
หนทางวิเศษในการเรียนศึกษาศิลปะ
ตามอัธยาศัยในเบื้องต้นแล้ว หากยัง
ลงมือสร้างประสบการณ์ทางศิลปะแล้ว
ยิ่งเป็นการสร้างประสบการณ์อันมีค่ายิ่ง
สำหรับชีวิตโดยแท้

หมายเหตุ งานแสดงประสบการณ์
ทางศิลปะ Inside Out ของครูอารี
สุทธิพันธุ์ แสดงที่หอศิลป์วัฒนธรรม
แห่งกรุงเทพมหานคร ชั้น 4 ซึ่งจะเก็บ
ประสบการณ์คืนกลับไปในวันถึง
13 พฤษภาคม 2561 เท่านั้น